Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 199 JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 18, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 18-го ЖОВТНЯ 1997р. Ч. 199 РІК CIV.

Конституційний суд визнав чинність Конституції

Київ(Р.Р.). — 9-го жовтня Конституційний суд визнав чинність Конституції України з дня прийняття її Верховною Радою, тобто з 28-го червня 1996 року.

Після обговорення на пленарному засіданні питань про офіційне тлумачення окремих статтей Конституції, Конституційний суд дійшов висновку, що дія частини п'ятої статті 94 про набуття чинності закону не раніше дня його опублікування не поширюється на набуття чинності Конституції. Водночас Конституційний суд наголошує, що, згідно зі статтею 160, моментом набуття чинності Конституції є момент оголошення результатів голосування за проєктом Конституції в цілому на пленарному засіданні парламенту.

Приводом для розгляду справи стало конституційне звернення громадянина Олександра Барабаша щодо неоднозначного застосування положень Конституції органами державної влади та урядовими особами, що привело до порушення конституційних прав цього громадянина.

Голова Конституційного суду Іван Тимченко на зустрічі з журналістами сказав, що О. Барабаш, який кандидував в одній з виборчих округ, звернувся до Верховного Суду України зі скаргою, яку там не прийняли, посилаючись на те, що Конституція ще не набула чинности; вона, як і інші закони, набуває чинности лише через 10 днів після її опублікування. Це було через вісім днів після прийняття Конституції. Отож Конституційний суд це рішення визнав неконституційним, оскільки воно порушує права і свободи громадянина.

Верховна Рада погодилася з більшістю зауважень Президента

Київ(Р.Р.). — 14-го жовтня Верховна Рада України погодилася з більшістю зауважень Президента Леоніда Кучми до закону про вибори і затвердила їх. Та не всі.

Найбільші дискусії виникли навколо пропозиції встановити норму, за якою депутат вважається обраним, якщо участь у виборах взяли 50 відс. виборців, внесених до виборчих списків, або якщо в другій турі кандидат у депутати набере не менш як 25 відсотків від числа тих, які взяли участь у виборах.

Багато депутатів побачили в цих пропозиціях Президента спробу запровадити нові бар'єри, щоб зірвати вибори. Після кількох переголосувань парламент все ж відхилив ці пропозиції Президента. Отже чинною залишилася попередня „безбар'єрна норма". Гострі дискусії були і навколо питання знання парламентаристом державної мови. Врешті депутати погодилися з думкою Романа Безсмертного, що кандидат у депутати не зобов'язаний спілкуватися державною мовою, але ставши депутатом, мусить її знати.

Зрезиґнував уряд Італії

Рим. — Прем'єр-міністер Італії Романо Проді, не дочекавшись голосування в парламенті, подав президентові республіки Оскарові Люїджі Скальфаро офіційне прохання щодо резиґнації свого кабінету міністрів.

Президент Скальфаро прийняв цю резиґнацію, попросивши прем'єра і його міністрів виконувати їхні обов'язки аж до часу зформування нового уряду. Водночас президент розпочав передбачені конституцією країни політичні консультації з лідерами обох палат парламенту і з керівниками всіх політичних партій та рухів, у ньому представлених.

До урядової кризи в Італії допровадили провідники неокомуністів — Партії комуністичного перетворення. Коаліція лівого центру під егідою „Оливкової гілки" керувала країною 514 днів. Половину крісел в уряді займали міністри від Демократичної партії лівих сил.

На початку 90-их років комуністи Італії, найбільш згуртовані на той час на Заході, розкололися, більшість їх створила партію соціял-демократичного гатунку, але частина членів залишилася під червоними прапорами. Тепер саме вони повалили уряд Проді, трактуючи його як „занадто буржуазний кабінет".

Спостерігачі, передбачаючи найбільш можливі варіянти розвитку подій в Італії, припускають, що буде зформовано уряд на безпартійній основі, однак більш імовірний той варіянт, згідно з яким відбудеться розпуск парламенту і буде призначено нові вибори.

Політична ситуація в Італії ускладнюється ще й тією обставиною, що лише декілька днів тому офіційно повідомлено про приєднання країни до

(Закінчення на стор. 3)

Б. Єльцин здобув тимчасову перемогу

Москва. — Парляментарні противники російського президента Бориса Єльцина під його тиском таки відсунули пропоноване комуністами голосування над вотумом недовір'я теперішньому кабінетові. Таке голосування під сучасну пору, могло дуже пошкодити його зусиллям у процесі економічних реформ.

Під час того, як керівники окремих політичних фракцій дебатували над справою, чи голосувати над законопроєктом про вотум недовір'я кабінетові, Б. Єльцин двічі телефонував з Кремля до залі нарад парламенту та остерігав депутатів, щоб цього не робили.

У розмові зі спікером парламенту Генадієм Селезньовим Б. Єльцин підкреслив: „Я не хочу конфронтації та вчасніших виборів. Не ставте мене в таке трудне становище". Натякнувши на те, що він розв'яже парламент і зарядить вчасні вибори, коли дадуть під голосування справу вотуму недовір'я, він пригадав своїм суперникам, що це може так само пошкодити Комуністичній партії, котра пропонувала згаданий законопроєкт, як і його урядові. Теперішні опити вказують, що коли б тепер відбулися вибори, то комуністи втратили б велику кількість голосів.

Голосування над цим питанням відсунено до наступного тижня. Хоч технічно це ще не є цілковитою перемогою уряду президента Б. Єльцина, але члени кабінету уважають, що комуністам вже не вдасться довести до голосування над ними поданим законопроєктом про вотум недовір'я теперішньому кабінетові. Вони уважають, що це була одна з найбільш поважних загроз урядові від часу серцевої операції президента Б. Єльцина у 1996 році.

Закон про вибори може затриматися

Київ(Р.Р.). — У середу, 15-го жовтня, Верховна Рада України на ранньому засіданні ухвалила закон про вибори народних депутатів України у новій редакції. Того ж дня закон передано на підпис Президентові України Леонідові Кучмі.

Голова Верховної Ради Олександер Мороз зазначив, що в цей день завершується термін, протягом якого Президент має підписати закон, а у випадку розгляду всіх 52-ох поправок парламент витратив би не менше півтора дня. Тому, наголосив голова Верховної Ради, після підписання закону головою держави парламент може внести зміни до нього, які не суперечать концепції і основному змістові закону.

Голова Адміністрації Президента Євген Кушнарьов під час зустрічі з журналістами зазначив, що Президент, отримавши поправлений закон про вибори, має повне право вивчати його впродовж 15 днів. Проте, зазначив Кушнарьов, ніяких затримок не буде.

Депутат Іван Чиж також вважає, що затримки не повинно бути, адже Президент просив розглянути закон 14-го жовтня, оскільки від цього залежить його підписання.

Телебачення підтвердило інформації С. Головатого про страту 13 осіб

Київ (УНІАР). — До редакції телевізійної служби новин (ТСН) потрапили матеріяли, які свідчать, що в Україні за перше півріччя цього року страчено 13 осіб. Документи ці підтверджують нещодавні заяви колишнього міністра юстиції Сергія Головатого про те, що Україна продовжує страчувати в'язнів всупереч своїм обіцянкам, даним Раді Европи.

На засіданні цієї 40-членної організації, яке відбулося 10-11-го жовтня у Страсбурзі, Президент Леонід Кучма запевнив голову Парламентарної асамблеї РЕ Ленні Фішер, що з березня в Україні не страчено жодної людини. Однак міністер юстиції України Сюзанна Станік в інтерв'ю газеті „День" заявила, що Президент припинив виносити рішення про помилування наприкінці минулого року. За її словами, мова може йти тільки про застосування смертної кари згідно із вироками, які були винесені раніше.

Згідно з ТСН, людиною, яка вперше вдарила на сполох щодо виконаних в Україні цього року 13 смертних вироків, є депутат Вінницької обласної ради, член Міжнародної амнестії Олександер Покрищук. У липні, коли члени організації зі своїх джерел дізналися про страти, О. Покрищук спрямував запит до Міністерства Юстиції. 27-го серпня заступник міністра Ігор Пукшин підписав лист-відповідь, в якому зазначено: „У першому півріччі 1997 року виконано смертні вироки стосовно 13 осіб". За інформацією ТСН, після певного тиску з боку керівництва Міністерства Юстиції І. Пукшин змушений був заявити, що всі 13 вироків було виконано до січня цього року.

У відповідь на твердження С. Головатого, Рада Европи вирішила послати наприкінці жовтня до Києва групу експертів для розслідування ситуації.

КПУ випрацьовує виборчу стратегію

Київ(Р.Р.). — Тут 11-го жовтня відбувся черговий з'їзд Комуністичної Партії України. Голова партії Петро Симоненко закликав однопартійців шукати підтримки у всіх, хто незадоволений владою і перебуває в опозиції до неї.

Голова Верховної Ради України Олександер Мороз у своєму виступі на з'їзді КПУ заявив про готовість Соціялістичної і Селянської партій зформувати єдиний бльок з КПУ. Головним завданням такого бльоку голова парламенту назвав „подолання антилівих течій", у тому числі в самому лівому русі. Він мав на увазі Наталію Вітренко та Володимира Марченка. Очолювана ними Прогресивна Соціялістична Партія виступає „за докорінну зміну соціяльно-економічного устрою держави, за встановлення прав трудових колективів".

За словами П. Симоненка, якщо вибори депутатів України відбудуться за змішаною системою, то комуністи зформують окремий список партії. Лідер КПУ радить під час виборів зробити ставку на виборців-пенсіонерів, яких в Україні близько 14 млн. Він зазначив, що бльок Соціялістичної і Селянської партій самостійно без трудящих зможе подолати 4-відсотковий бар'єр для проходження у Верховну Раду. А вже в новому парламенті депутати від КПУ, Соціялістичної та Селянської партій виступлять „єдиним бльоком".

П. Симоненко пояснив, що КПУ „не проти" необхідности вироблення національної ідеї для України, але „для комуністів — це ідея встановлення народовладдя у формі рад трудівників, пролетарського інтернаціоналізму, соціяльного захисту, добровільного союзу рівноправних братніх народів". У мажоритарних округах КПУ найтісніше співпрацюватиме з Соціялістичною та Селянською партіями, громадськими організаціями лівого спрямування і виставить по одному кандидатові від лівих сил у кожній окрузі. Нищівній критиці П. Симоненко піддав дії нинішніх керівників держави, яких назвав „зрадниками свого народу": „Режим Кравчука-Кучми, національ-демократів веде до повної національної катастрофи". На його думку, успіхів монетаризму досягнуто за ра-

(Закінчення на стор. 4)

В Україні
(З інформацій УНІАР)

ДЕПУТАТИ ЗНОВУ СПОВІЛЬНЮЮТЬ БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС

КИЇВ. — Парлямент затримав бюджетний процес принаймні на 10 днів, заявив міністер фінансів Ігор Мітюков. Минулого тижня Верховна Рада повернула Урядові проєкт бюджету на 1998 рік, покликавшись на його невідповідність Конституції. У свою чергу прем'єр-міністер Валерій Пустовойтенко підписав офіційне звернення до парламенту, в якому рішення депутатів повернути бюджет на доопрацювання назвав незаконним. В ексклюзивному інтерв'ю телевізійній службі новин (ТСН) І. Мітюков заявив, що повертати проєкт бюджету депутати могли лише після ухвалення його у першому читанні. Запізнення з бюджетом уже стало традицією. Цьогорічний бюджет ухвалено наприкінці червня з запізненням майже на півроку.

О. МОРОЗ ПРОТИ ШВИДКОГО ПОШИРЕННЯ НАТО

КИЇВ. — 15-го жовтня голова Верховної Ради Олександер Мороз заявив на зустрічі з амбасадором Латвії в Україні, що з поширенням НАТО поспішати не треба. Він також назвав „великою утопією" те, що Латвія матиме однакові зі ЗСА чи Німеччиною права, якщо вступить до Північно-атлантійського оборонного союзу. На переговорах з Петерісом Вайварсом, який вручив вірчі грамоти Президентові Леонідові Кучмі три місяці тому, голова українського парламенту висловився також за необхідність подальшого розвитку добрих двосторонніх стосунків. За його словами, зміцнення відносин залежатиме від того, чи українці в Латвії матимуть рівні права з латвійцями. П. Вайварс сказав, що потрібно поглиблювати співробітництво між парламентами обох держав, зокрема на рівні комітетів у закордонних справах, з питань транспорту і соціяльного забезпечення. Амбасадор поінформував О. Мороза про економічну ситуацію в своїй державі, яка покращується. „Бюджет у нас бездефіцитний. Ми йдемо до своєї стратегічної мети — в спілку до Европейської спільноти і зближення з НАТО", — сказав П. Вайварс.

СТВОРЕНО ДЕПУТАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ „ВОЛЯ НАРОДУ"

КИЇВ. — 16-го жовтня у Верховній Раді 29 депутатів створили міжфракційне депутатське об'єднання „Воля народу", повідомив заступник голови Української Республіканської Партії депутат Олександер Шандрюк. Серед напрямків праці нового об'єднання є ініціювання створення Парламентарної асамблеї волелюбних народів (ПАВН) як альтернативи до Міжпарламентарної асамблеї СНД. До асамблеї увійшли б депутати, члени вищих представницьких органів нових незалежних держав (не тільки СНД) і народів, які ще тільки виборюють свою незалежність від Росії. До „Волі народу" увійшли члени депутатських груп „Реформи", „Соціяльно-ринковий вибір", „Конституційний центр", „Рух за народ, за Україну", а також позафракційні депутати. Серед членів об'єднання — почесний голова Української Республіканської Партії Левко Лук'яненко, голова Конгресу Українських Націоналістів Слава Стецько, голова УРП Богдан Ярошинський, голова Спілки Офіцерів України Вячеслав Білоус, голова Української Консервативної Республіканської Партії Степан Хмара, гетьман Українського Козацтва Володимир Мулява, голова Всеукраїнського Товариства „Просвіта" ім. Тараса Шевченка Павло Мовчан, заступник голови Республіканської Християнської Партії Микола Горбаль, голова Української Національної Асамблеї Олег Вітович та інші.

БЛИЗЬКИЙ СХІД — РИНОК ДЛЯ УКРАЇНИ

КИЇВ. — Під час зустрічі з латвійським амбасадором Петерісом Вайварсом голова парламенту Олександер Мороз висловився за активніше співробітництво з країнами Близького Сходу. „Ми робимо до болю серйозну помилку, не розвиваючи економічних контактів з країнами Близького Сходу — це наш ринок. Хоча співробітництво з европейськими країнами — це один з головних пріоритетів нашої зовнішньої політики, ми повинні пам'ятати, що в Европі не люблять слабих і в Европі не потрібні зайві товари", — сказав О. Мороз.

Скільки може зробити одна людина...

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Справді часом просто не хочеться повірити, що одна людина може своїм завзяттям і наполегливістю виконати таку велику та важливу працю з ділянки збереження спадщини України, а конкретно одного українського села, що силою політичних обставин пропало у воєнній хуртовині. Слухаючи розповіді цієї виїмкової людини, Ірини Кашубинської, стає нам просто соромно, що ми так мало могли досі зробити такого вкладу у історію нашої батьківщини, як ця скромна, але завзятуща людина.

І. Кашубинська на відкритті виставки народного мистецтва села Угринів.

І. Кашубинська заходить до редакції в день після відкриття виставки в Українському Музеї в Ню Йорку, яка не могла б відбутися та збагатити наше народне мистецтво, як би не наша гостя.

Село Угринів, на північному заході України, де над рікою Буг сходяться Волинь, Галичина і Холмщина перейшло свою трагедію в часі Другої світової війни — як розповідає нам наша гостя, що сама походить з Угринова і в тому селі її батько та дід були священиками — коли в наслідок „Акції Вісла" виселено відтіля ціле населення, частину на схід до УССР, а частину на інші польські землі. Село прилучили до УССР, поселили там лемків і змінили назву на Дібрівка.

Слухаючи цієї сумної розповіді з'ясовуємо собі скільки таких і подібних

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ БИЛЛ КЛІНТОН у четвер, 16-го жовтня, перебував в Арґентині, країні останньої зупинки його тури у Південній Америці, де він намагався пропагувати півсферичну вільну торгівлю. Одначе арґентинські офіційні чинники нарікають, що вивіз їхніх товарів до ЗСА є обмежений квотами і тарифами. Клінтон має в пляні говорити з Арґентиною в справі її спеціяльного статусу союзника НАТО. Він також зустрічатиметься з великою жидівською громадою в Арґентині, котра шукає справедливости за понищені терористами жидівські установи в Буенос-Айрес у 1992 і 1994 роках.

У МЕХІКО РОЗПАЧ ОГОРТАЄ тисячі осіб, які залишилися бездомними від минулотижневого гурагану „Павліна". У допомогових центрах по цілому Акапулько мехіканці, котрі залишились через гураган тільки в тому, в чому були одягнені, не отримують жодної допомоги, не зважаючи на те, що уряд їм таку допомогу обіцяв. Деякі викрикували образливі вислови на тих військових старшин, які роздавали допомогу. У багатьох дільницях міста не має питної води вже п'ять днів і офіційні чинники, відповідальні за справу здоров'я, у четвер, 16-го жовтня, намагалися всілякими засобами запобігти виникненням заразливих хвороб серед заслабих хворованьь, бо в останніх двох днях зголошено чотири випадки „холери". Бюро акапулькського Архиєпископа повідомило, що понад 500 осіб загинуло в наслідок того гураганного нещастя.

В АМЕРИЦІ

У СЕРЕДУ, 15-ГО ЖОВТНЯ, закінчив свій 15-місячний присуд ув'язнення і вийшов на волю колишній демократичний конгресмен з Чикаго, 69-річний Ден Ростенковські. Він один з колишніх найбільш впливових демократичних політиків на Капітолю та голова Комісії способів і засобів, якого суджено за поштове шахрайство, котре виникло під час скандалу поштового бюра Палати Репрезентантів. З оповідань його приятелів довідуємось, що Д. Ростенковські не належить до тих, які жалують самі себе, але навпаки використовував кожну хвилину, читаючи та вперше зайнявся поліпшенням свого здоров'я. Аналітики підкреслюють, що Д. Ростенковські навіть у своїх 69 років спокійно довго не посидить і знову зацікавиться політикою.

ДИРЕКТОР БЮДЖЕТУ БІЛОГО ДОМУ минулої середи, 15-го жовтня, остеріг Конгрес, щоб завчасу не витрачували правдоподібної надвишки бюджету поки вона не стане дійсністю. Але вже заповідається на гостру боротьбу з республіканцями, що мають пляни кудою надвишку придiлити. Френклін Рейнс, вище згаданий урядовець, натомість вже натякнув на пляни Білого Дому у випадку бюджетної надвишки, бо він не є надто прихильно наставлений на пропозицію республіканців про зменшення загальних податків. На його думку ці гроші повинні піти на зменшення державного довгу та на збільшення громадських послуг, технології та модернізації американського війська.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510.

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Parsippany, NJ

Україна не може відмовитися від кредитів

Кілька днів тому у Києві відбулося перше засідання Консультативної Ради з питань закордонних інвестицій. Про важливість цієї події свідчить присутність на засіданні Президента Україні Леоніда Кучми, фактично майже всього Уряду, Верховної Ради та, за висловом Л. Кучми, „еліти світового бизнесу", в тому числі й президента Европейського банку реконструкції і розвитку Жака де Лязорієра.

В ході засідання стало зрозуміло, що провідних підприємців світу серйозно турбує вплив наступних виборів до Верховної Ради на перспективу вкладення інвестицій в економіку України.

Президентові України довелося кілька разів наголошувати, що якими б не були результати виборів, курс України на радикальні ринкові реформи залишиться незмінним і що Україна починає перехід від сертифікаційної приватизації до грошей, надаючи закордонним інвесторам однакові права з українськими.

Назвавши усі переваги, які можуть бути привабливими для інвесторів, Президент закликає будувати співробітництво за принципом: що є вигідним для України, те є вигідним і для Европи та світу. Тобто гармонізувати інтереси, уникати зіткнень, в тому числі й у середовищі самих інвесторів.

Українські керівники, як відомо, засмучені небажанням функціонерів Міжнародного валютного фонду (МВФ) взяти до уваги „українські реалії" та значимість України в забезпеченні европейської та світової стабільности. МВФ не відкрив для України обіцяну програму широкого кредитування, проте й не кинув її зовсім напризволяще, надавши черговий транш в рамках програми „Стендбай". Політики констатують, що і европейці, й американці демонструють байдужість до економічних проблем України, віддаючи політичній та військовій співпраці.

В такому ж пляні діє і МВФ. Цю фінансову організацію створено у 1944 році для реґулювання світової валютно-фінансової системи та розвитку світової торгівлі. Отже, країна з найбільшим торговельним балансом є найвпливовішою в МВФ. Передусім, кредитова політика МВФ залежить від впливу виділених кредитів на економіку ЗСА та інших розвинених країн. Свідченням цього є надання у 1993 році майже 16 блн. дол. кредиту для Мехіко, щоб врятувати його від економічної катастрофи. Спеціяльні кредити від МВФ отримує і Росія для підтримки дефіцитових підприємств. Адже Захід зацікавлений у доступі до російських енерґоносіїв та сировини.

Україні ж покищо не вдалося домогтися таких кредитів. Тверда дійсність міжнародних економічних та політичних відносин не завжди бере до уваги доцільність і справедливість. Отож Україна перебуває у фінансовій та економічній залежності як від сусідів, так і від міжнародних фінансових організацій.

Вчинок МВФ засвідчив, що Захід не візьме на себе головний тягар модернізації української економіки. Дрібна допомога лише свідчить про зацікавлення, щоб в Україні зберігалася суспільна стабільність.

З огляду на сказане, зрозумілими є намагання Президента Кучми зрушити з тупцювання на місці отримання кредитів, а також віднайти ресурси для модернізації економіки всередині країни. До таких ресурсів фахівці зачисляють гроші, що є на руках у громадян, а також капітали, що зберігаються на закордонних рахунках. За різними оцінками, ці капітали становлять від 20 до 40 блн. дол. Проблема лише в тому, щоб власники тих закордонних рахунків проявили патріотизм. Та в цьому міжнародні фінансові організації не допоможуть. Тут усе залежить від спроможности українських властей встановити дієву контролю над економікою і фінансами держави. А до того часу Україна потребуватиме закордонних кредитів, зокрема від МВФ, оскільки він їх надає на найвигідніших умовах.

Максим Мировський,
Буенос Айрес

ЯКИМ ШЛЯХОМ ПОВЕДЕ ДОЛЯ УКРАЇНУ?

На тему „держави", як суспільно-адміністративного та владно-політичного апарату, державознавцями списано гори паперу, але ще досі не устійнено загальну оцінку самої суті „держави" та її автентичної ролі в житті людського суспільства. Відмінні політичні течії оцінюють „державу" згідно з їхнім ідеологічним спрямуванням.

Ми, національно і державно свідомі українці, будучи довгі століття бездержавним упослідженим народом, маємо свій власний погляд на державу, тотожний з національно-демократичною ідеологією. Для нас є аксіомою, що з втратою держави наступає занепад нації, а згодом її цілковита загибель. Маємо на увазі, розуміється, правдиву правну державу, яка є природнім твором всієї історичної нації, її есенцією, в лоні котрого нація духовно живе та всесторонньо розвивається. В свою чергу, держава духово живе у своєму творцеві — нації.

Шість років сповнилося відтоді, як з волі Всевишнього на землі українській відродилась незалежна держава. Вона ще не є українською, але не є вже московською колонією. Перебуває вона в жахливій кризі та на роздоріжжі діяметрально протилежних ідеологічних і світоглядових течій. По якому шляху доля поведе Україну?

Українську діяспору турбує постійне втручання Росії у внутрішні справи України з метою повернення її в лоно імперії. Але найбільше її турбує систематичне знецінення української держави, української нації, української Конституції, української мови, культури і духовости самими ж таки українцями, зокрема значною частиною провідної верстви з найвищих владних гілок України.

Годиться зазначити, що це — наслідки вікової неволі, яка позбавила український народ своєї власної школи — школи етики і моралі, школи громадянського обов'язку, школи національно-державних традицій, школи вірности нації і державі... Проте на шостому році державної незалежности самознецінення природніх основ нації і держави не принесе для українського народу та для владних структур України в культурному світі ні пошани, ні чести.

Апогеєм знецінення української нації і держави є ідея будови на теренах етнічних автохтонів тисячолітньої християнської культури першої в Европі громадянської „держави безнаціональних громадян", отже без українців, що є божевільним способом перекриття джерел духово-культурного і державного відродження та уникнення дерусифікації України в інтересах реставрації авторитарно-поліційної деспотичної імперії історичного русизму, зокрема його найжахливішого большевицького варіянту.

Очевидно, в наслідку згаданої будови в свідмості пересічного українця пробудилась приспана генетика української історичної духовости, яка привела до зрозуміння, що Україна знаходиться на небезпечному шляху національної дезінтеграції, втрати національного ідеалу та ідейної бази державотворення. В психології української людини приходить радикальний перелом. Віднаходить вона дух Історичного українця — аналогічний духові, який у свій час примусив большевицьких фанатиків збагнути, що неможливо одночасно бути московським гайдуком і порядною людиною-українцем. Очевидно, що цей підсвідомий дух також примусив парлямент прийняти Конституцію України, яка утверджує неподільність комплексу „нація-держава" та ґарантує завершення будови правної цивілізованої української держави і кращої долі її громадян. Однак єдиним прийняттям Конституції суспільно-політичні проблеми країни не розв'язуються. На жаль, дух історичного українізму, що визначає національну ідею та державницьку культуру, ще досі в Україні бльокується чужими антиукраїнськими силами.

В цьому полягає драма всесторонньої кризи сучасної самостійної України та проблема утвердження державної незалежности. Єдиний спосіб врятувати Україну — її культуру, духовість і державу — це вирощення внутрішніми силами нації своєї власної української „голови", власної національної еліти, яка спричинилася б до зформування морально здорової, ідейної, монолітної нації патріотів-державників — свідомих своїх обов'язків перед Богом і українською державою.

Годиться згадати, що

(Закінчення на стор. 3)

Рафіят Бах,
Київ

ЧОМУ ПАРЛЯМЕНТ НЕПРОДУКТИВНИЙ

Нинішня ВР не стільки розв'язує проблеми, що існують, скільки намагається відвернути від них увагу.

І це вочевидь є хибою не лише групи людей, що волею долі становить нинішній український парлямент — це є хибою всієї української політичної системи й засвідчує про повну вичерпаність ресурсів цієї системи. А тому чи нинішня Верховна Рада, чи наступний парлямент, будуть змушені цю систему реформувати. І намагання парляменту повернутися до Конституції для її зміни повинно лякати лише тією мірою, якою є очевидна неможливість для нинішнього парляменту цю Конституцію змінити на краще. Конституція, ухвалена під час перехідного періоду, не може бути вічною — це зрозуміло так само, як і те, що нинішній склад ВР не здатний виправити Конституцію, іншими словами — не здатний сприяти появі в Україні стабільного демократичного ладу.

Криза української парляментарної гілки влади не є кризою парляментаризму як такого: вона є лише кризою післякомуністичного квазіпарляментаризму. Адже нинішній парлямент (і механізм його обрання) відрізняється від комуністичного лише тим, що „бльок комуністів і безпартійних" замінено на „бльок комуністів та іншопартійних". Дотеперішня процедура виборів, як відомо, не передбачала політичної структурованости парляменту. Представницька влада не преставляла громадян України відповідно до їхніх політичних уподобань. Ця система містить у своїй основі хибний принцип: вона вважає вайсуттєвішою відміною між громадянами різницю місця їх проживання. Сприяючи тим самим поділові країни на різноспрямовані реґіони.

Саме нинішня неструктурованість парляменту спричиняє перманентну урядову кризу. Адже не змінюється принцип добору осіб для виконання функцій виконавчої влади: посадовців вибирають за принципом або особистих симпатій, або вузькофахових (неполітичних) даних. На керівних посадах опиняються маловідомі загалові особи, а уряд не є групою однодумців. І в цьому полягає одна з причин того, що нинішня ситуація в Україні гірше навіть порівняно з комуністичною. Адже за комуністичних часів все ж таки при владі перебували політичні партнери, що забезпечувало певний рівень скоординованости дій. Коли ж їх змінили люди, що випадково опинилися в одній групі, люди з невиразним політичним обличчям (чи з відсутністю такого), галузевий принцип керування економікою розвалився. Нинішня деклярована зміна цього принципу на функціональний — за тих самих умов — може привести лише до пародіювання й цього принципу. Адже так само важко визначити політичну орієнтацію нинішнього уряду — а надто коли партія, членом якої є прем'єр-міністер, хоче взяти на себе відповідальність за дії уряду, а прем'єр-міністер — призупинити членство у партії.

Відсутність структурованости парляменту й завела його у глухий кут; немає політичної сили, що відповідає за дії уряду, відповідальними здаються всі — і громадяни не йдуть на вибори, голосуючи проти всіх.

Шість років незалежности України позначені тим, що політика держави — у будь-якій сфері — зазнавала різких коливань між крайнощами. І це теж є наслідком неструктурованости влади. Адже здійснюватися визначена політична лінія може тоді, коли при владі перебувають люди, об'єднані спільним баченням перспектив і цілей. Коли ж при владі опиняються випадкові групи осіб чи квазіпартії, що розв'язують сьогоденні завдання, — поняття стратеґії перетворюється на абстракцію. „Міцні господарники" тим і відрізняються від політиків, що можуть „ударними темпами" розв'язати актуальну проблему, але не в змозі їй запобігти. Коли ж стратегічних переспектив немає — про жодну визначену політичну лінію йтися не може. Це стосується і внутрішньої політики, і зовнішньої.

Системна криза в Україні — це передусім криза влади.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про нашу „титуломанію"

Хто з нас, т. зв. „старшого покоління", пригадує ще собі таке псевдо — дотепне сказання, яке часто вживалося, а це: „Не кажіть мені 'пане маґістер', бо я вже маю працю"?

Якось колись давно в Галичині прийнялося називати маґістрами тих, яким ніяк не можна було дати інше окреслення, а в нашій спільноті кожний мусів доконче мати бодай здуманий, як не правдивий, титул, бо якжеж так — звичайний собі пан Г. чи В....? Це здавалося негідним і нечемним, немов обниження значення людини. Однак з роками, як частина нас, змушена обставинами, переїхала на Захід, а тепер тут, на американському континенті, виросло і закріпилося нове покоління, ця українська „титуломанія" дещо згасла і більшість із нас прийняла американський спосіб звертатися до своїх ближніх, знайомих чи ні, безпосередньо за прізвищами, а навіть частіше — за іменем.

В американській спільноті не прикладають значення до титулів, і ви чуєте постійно у спілкуванні не лише приватному, але й урядовому, як навіть „високопоставлені" індивідуальності кличуть себе першим іменем, і ніхто не вважає це образою або пониженням. І такий спосіб уживається у кожній життєвій ситуації так у відношенні до жінок, як і чоловіків. Чи це президент великого підприємства, чи відомий актор, чи звичайний робітник на будові — це завжди буде „Баб", „Джек" чи „Мері", без додавання при тому здуманого або справжнього, здобутого наукою та працею титулу.

Може, саме тому, що ми перебуваємо в тій країні півстоліття, всі вже привикли до того способу, і може саме тому так дивно вражає нас тепер „титуломанія" наших братів в Україні.

Послухайте тільки якоі-небудь програми радіо або візьміть в руки першу скраю газету, що появляється в Україні — відразу завважите, скільки там тих дивних для нас додатків при дуже численних прізвищах. Це не лише професори, доктори чи аспіранти, але до того „заслужені", „нагороджені премією", „відзначені іменем..." „лавреати" і т.д. і т. д. Здається, немов не годиться представляти людину лише її ім'ям і прізвищем, а вже в ніякому випадку — самим іменем.

Ось недавно мали ми нагоду слухати величавого концерту з приводу 6-річчя незалежности України, що був передаваний і телевізією, і радіом. Кожну окрему точку концерту заповідали на перемінну призначені до того заповідачі, а при кожному такому поясненні, що буде черговою точкою та хто буде співати, грати чи рецитувати, треба було прослухати усю ту довгу преамбулу до виступаючого „заслужений артист", „лавреат премії імені такого а такого", „відзначений" і т.д.

Кажіть, що хочете, але це нам видається дещо смішним і продовжує лише непотрібно імпрезу. Чи вже саме ім'я артиста не може слухачам вистачати? Чи чули ми колись не лише тут в ЗСА, але і в Европі, щоб у такий спосіб представляли Лючіяно Паваротті, Курта Мазура чи в минулому славну співачку Марію Калляс? Чи колись Волтер Карр дописував до свого імені 'титул': „критик"? Це ж було для всіх, що цікавилися культурним життям, самозрозуміле. А у нас вже навіть звання критики ставлять собі перед призвіщем, щоб тільки воно не стояло самотнє.

Хтось пояснював мені, що ця „титуломанія" в теперішній Україні — це залишки совєтських часів, коли так мало можна було мати приємности в житті, тож принайменше поодинокі особи були щасливі, коли могли дописати до свого ім'я і прізвища ще якесь признання. Але чи це сьогодні все ще аж так потрібне? Чи людина не визначається і без того, коли вона справді славна у своєму званні чи у таланті?

О-КА

Любов Дмитришин

Добра пам'ять про важке і складне минуле...

Беручи до рук книжку не професійного письменника, а людини, яка тільки хотіла поділитися з іншими своїм пережиттям, мимоволі не можеш позбутися думки, що намарне витрачатимеш свій час, то може не варто й заглядати до неї. Але це помилкове відчуття, бо як кожна квітка має свій аромат, свій колір, як кожна пташка має свій голос і спів, так і кожна людина має свій особливий світ, хоч він багато в чому і подібний до інших. Власне, подібними є тільки обставини, в яких виростає, живе і діє людина, а внутрішній світ, переживання, особисті почування — вони тільки її. І тому кожна книжка, яку створив хтось, хто б він не був, є чиїмсь переживанням, внутрішнім заглибленням і одкровенням, бо без цього всього немає творчости.

У багатьох прекрасних творах оспівані різні епохи, в тому числі чимало написаного книжок про наші Визвольні Змагання, Другу світову війну. Та, напевно, не перестануть ці теми бути актуальними, поки живі очевидці й учасники, які, кожен зі своєї точки зору, зі свого пережиття, хочуть оцінити ці часи і події.

А коли ще людина не тільки вміє констатувати події, а й наділена талантом бачити красу світу і вмінням цікаво розповідати, то кожна подія в її інтерпетації набуває літературного забарвлення, публіцистичного звучання і стає цікавою для кожного.

Нині ми разом з тобою, читачу, відкриваємо книжку „Скитальським шляхом", живу розповідь про власне життя Максима Валя, написану легко і просто, ніби журчання води в гірському потічку на Бойківщині, звідки родом автор. Максим Вальо народився в селі Довгому, що розкинулось між горами Карпатами, понад рікою Стрий. Отже, будучи бойком від роду, автор упродовж цілого життя ніс гордо свій родовід і найкращу пам'ять про свої рідні гори та село.

Вчитуючись у рядки сторінок, а їх у книжці 103, мимоволі переймаєшся симпатією до героїв книжки — простих бойків з високих Карпат, щирих і приязних, чесних і гостинних, які шанували кожного, хто загостив до їхньої хати. Вони тяжко працювали на своїх полях, дехто, як і батько автора, окрім того, мав щоденну працю у копальнях нафти на Уричі, за п'ять кілометрів від дому. Кожен знає, що це було нелегке життя, але автор уміє розказувати про це так невимушено легко, що навіть та важке життя здається в якійсь мірі ідеальним, як це, фактично, здається самому авторові з віддалі часу, і кожному з нас, коли пригадуємо своє дитинство. „Пройшла непомітно весна. Стопилися сніги, і льоди на річці поплили на схід. Але на деяких верхах гір ще біліли сніги і віяло холодним вітром. Я бігав надвір бавитися з дітьми, а як змерз, прибігав до хати, сідав коло печі, де мама варила їсти, і грів босі ноги. Мама давала мені чорного хліба і горня молока, що мені дуже смакувало, і я почувався щасливим". Або: „Осінь у Карпатах дуже гарна, і ми з братом бігали цілими днями. А коли помучилися від біганини і забав, сідали коло дороги і задивлялися на село в долині, на далекі поля і гори, що височіли над селом. Видно було, як люди працювали на полях, як пастухи пасли худобу на пасовиську коло ріки і як яструби кружляли у повітрі". Справді, цей спогад милий для кожного, хто народився і виріс у Карпатах, бо такими були незабутні дитячі роки багатьох малих бойків.

Здається, неможливо є через багато-багато років, пройшовши важкими дорогами життя, пам'ятати все до дрібниць. Та Максим Вальо, володіючи мистецькою пам'яттю і будучи наділеним від природи письменницьким даром, зберіг в пам'яті і серці так багато деталей з дитинства, юности, з років війни та з подальших життєвих доріг, що перед читачем постає ніби не автобіографічна розповідь, а публіцистично-художня, коли людина творить твір з узагальнення і з домислення подій. Крок за кроком, ми йдемо стежками автора, то піднімаючись, то падаючи, то переживаючи, то усміхаючись. Ось прийшла Червона армія в жовтні 1939 року, вітаючи селян „Здраствуйтє, крєстьянє!" і розповідаючи казочки про чудове життя на сході. А невдовзі люди впевнилися, що це не приятелі прийшли, а вороги. Автор через свою щиру бойківську вдачу мало не потрапив до в'язниці, не вміючи збрехати, що любить совєтську владу, коли його про те спитали. Максим Вальо так само щиро розповідає про цей період, вживаючи бойківську фразеологію, наприклад: „Вони між собою щось говорили і дивилися на мене погано, ніби я їм маму зарізав".

Життєва дорога веде автора крізь бурі і хутровини. Не завжди вони нотовані в документах часу, як, скажімо, дитяча пошесть в бойківських селах, що викосила третину дітей у с. Довгому і сотки в інших селах. Це лютував кір і не було на нього поради. Або велика повінь у серпні 1941 року, яка зруйнувала села, немов у світовий потоп, або під нас землетрусу: „...Над нами обірвалася гора. Десь по півночі нас розбудив сильний гуркіт каміння, що з великою силою вдаряло в хату... Я бачив, як у хаті потріскала земля і ціла хата почала повертатися вікнами до неба... Було трудно вийти з того обриву, бо всюди утворилися глибокі розколини в землі... Того ранку вода досягнула 16 метрів над рівнем ріки...". Це — історичні факти, і їм нема ціни як свідченню очевидця. Не так багато писано про службу праці при німцях. А тут автор малює нам цілі епізоди зі свого перебування на цій службі, характери людей, з якими довелось там зустрічатись, порядки, яким треба було підкорятись. Звідти автор потрапляє до Дивізії „Галичина" і звідти починаються його воєнні митарства. У першому ж бою Максим був важко поранений і потрапив до воєнного шпиталю, що, власне, і зберегло йому життя надалі, бо його обминув котел під Бродами. Про трагедію під Бродами він дізнався, уже вийшовши зі шпиталю.

Без пафосу і водночас без пониження розповідає автор про дальший шлях через Німеччину, табори, через голод і холод, про втечу з совєтського потягу, який віз його, серед інших нещасливців, на „родіну". Про ос-

(Закінчення на стор. 3)

Відбулося ювілейне святкування о. П. Пащака, ЧСВВ

Отець П. Пащак з Владикою В. Лостеном, представниками Уряду України і братом Володимиром.

У неділю, 28-го вересня 1997 року, духовенство й миряни великого Ню Йорку величаво вшанували свого красномовного проповідника о. Патрикія Пащака, ЧСВВ, пароха й ігумена монастиря церкви св. Юра в Ню Йорку, генерального вікарія стемфордської дієцезії Української Католицької Церкви, з нагоди його 50-річної праці для нашої Церкви й свого українського народу та 75-ліття трудолюбивого життя і суспільно-громадської праці.

У церкві св. Юра Благодарственну Літургію відправили в асисті стемфордського єпископа Василя Лостена, в присутності головного служителя ювілята о. Патрикія Пащака, ЧСВВ, а їм співслужили — протоігумен о. Христофор Войтина, ЧСВВ, о. монс. Лев Мосько, о. ректор Едвард Янґ, о. Бернард Панчук, ЧСВВ, о. Лаврентій Лавринюк, ЧСВВ, о. Маврикій Попадюк, ЧСВВ, і диякон Марко Гірняк.

Крім багатолюдних парафіян на це небуденне ювілейне свято о. Пащака прибув його брат Володимир з Вінніпеґу, ряд знайомих ювілята з багатьох місцевостей З'єднаних Стейтів Америки, лицарі, що були відзначені в грудні 1996 року орденом св. Григорія Великого, а це — Юліян Бачинський, Ґеррі Полчі й д-р Іван Сеґрант, як також представники Уряду сучасної України — міністер закордонних справ України й голова 52-ої сесії Генеральної Асамблеї ООН Геннадій Удовенко з дружиною, амбасадор до ООН достойний Анатолій Зленко, з дружиною і консул Віктор Крижанівський з дружиною.

Під час Благодарственної Літургії співали два з'єднані хори — церковний св. Юра і хор ім. Митрополита Шептицького, під диригентурою маестра Андрія Добрянського.

Участь у Службі Божій взяли монахині монастиря св. Юра, монахи й отці з інших парафій, питомці-монахи, ЧСВВ, і Джон Дж. Іселин — президент „The Cooper Union for the Advancement of Science and Arts".

Владика Василь Г. Лостен у своєму вітальному слові про ювілята о. Патрикія Пащака сказав, що він пішов за покликом Христа служити Церкві й своєму народові. Не кожному Господь дарує ту ласку, щоб відзначити півстоліття священнослужіння у Христовому винограднику, тож тим більше треба дякувати Господеві! Владика Лостен висловив ювілятові свою єпископську вдячність за всі його труди, зусилля і терпіння, які в його довголітньому душпастируванні доводилося зустрічати. А при кінці своєї проповіді він побажав ювілятові багато-багато літ прожити в мирі, щасті та в гарячій любові до Господа та до його мирян.

Отець Патрикій Пащак, зворушений теплими словами Єпископа В. Лостена, подякував Владиці за участь у тому небуденному ювілейному святкуванні, одночасно дякуючи всім присутнім мирянам і представникам українського Уряду, що так чисельно взяли участь у Благодарственній Літургії. Перед закінченням Служби Божої о. протоігумен заініціював Многоліттє ювілятові, яке заспівав хор.

Понад 500 осіб прийшли до залі академії св. Юра, яку гарно удекорував архітект Тарас Гірняк. На головній стіні виднів великий портрет ювілята. Програму золотого ювілею о. П. Пащака взірцево упорядкувала Ярослава П. Рубель. У тій публікації заподані: привіт Єпископа Василя Лостена, короткий життєпис ювілята, привіти організацій і мирян о. Патрикієві й списки осіб Ювілейного й Екзекутивного комітетів.

Хор „Думка" під диригентурою Василя Гренчинського співом-молитвою „Отче наш" започаткував ювілейний бенкет.

Єпископ В. Лостен поблагословив трапезу, а Мирослав Шміґель, голова Ювілейного комітету, привітавши усіх учасників, передав дальший провід ювілейним бенкетом Богданові Кекішеві.

У мистецькій програмі святочне слово виголосили колишні студенти Академії св. Юра — в українській мові Орест Кибало, а в англійській Богданна Походай. Сольоспів — Лариса Гурин Маґун, декляматор Ярослав Шуль з дитячим хором церкви Чесного Хреста, з Асторії, Н. Й., під диригентурою Христі Балько.

Монс. Йосиф Федорик з Елізабет в англійській мові говорив про свої приятельські взаємини з о. Пащаком, які тривають досьогодні. Від досвідченого ювілята він багато засвоїв для своїх проповідей. Геннадій Удовенко у своєму виступі пригадав присутнім, що ще за тоталітарного режиму він був у дружніх взаєминах з о. Пащаком, які тривають і досі. Ґеррі Полчі дякував о. Пащакові за його довголітню працю для Церкви і його вклад у розбудову нашої громади, вручаючи ювілятові золоту медалю.

Привітання і побажання Божих ласк прислали Митрополит Стефан Сулик, Єпископи Іннокентій Лотоцький, ЧСВВ, Володимир Паска, Роберт Москаль, Корнель Пасічний, ЧСВВ, і протоархимандрит Деонізій Ляхович. Джордж Патакі, губернатор стейту Ню Йорк, прислав ювілятові Грамоту-признання за його працю в розбудові церковного й суспільно-громадського життя в Ню Йорку. Усі привіти прочитав Богдан Кекіш, який провадив програмою бенкету.

Отець Пащак, на початку в англійській мові, дякував працівникам Уряду, губернаторові, установам і організаціям за їх побажання і подарунки, а особливо представникам Уряду України, які своєю присутністю вшанували його ювілей.

Українською мовою ювілят запізнав присутніх зі своєю душпастирською працею, спершу на українських поселеннях у Канаді, а відтак у ЗСА — Чикаґо, Дітройті й Ню Йорку. Він дякував усім учасникам бенкету, а головно отцям і сестрам монахиням монастиря св. Юра, Лаврентієві Лавринюкові, ЧСВВ, о. Бернардові Панчукові, ЧСВВ, з якими він співпрацює довгі роки.

Кінцеву молитву, а радше свій написаний привіт, хотів висловити 93-річний всечесніший о. протопресвітер Володимир Базилевський УП-Церкви. Виручив батька син, згадуючи про довголітню дружбу о. Базилевського з о. Пащаком. Усі учасники бенкету мали нагоду скласти дар любови своєму парохові з нагоди його ювілею. Цією імпрезою нюйоркська громада велично вшанувала двого довголітнього пароха.

Роман С. Голіят

Скільки...

(Закінчення зі стор. 1)

трагедій пережили наші люди та скільки із-за того знищено української спадщини. Дай Боже, щоб серед нашої спільноти було більше таких людей як І. Кашубинська, що з великого сантименту до рідного села і її мешканців постановила собі віднайти та зберегти для майбутнього таке гарне та цінне народне мистецтво цієї закутини.

Вона, як розповідає нам, вже в 1970 році відвідала Польщу, щоб відшукати місце, куди переселено мешканців Угринова і віднайшла їх розкинених в Ольштинському повіті.

— Шість разів я їздила туди, де поселилися змушені до того мешканці Угринова — розповідає Ірина — кожний раз їхала з порожніми валізами, а верталася з повними вишивок, сорочок, одягів, взуття — всього, що ще залишилося у деяких жінок з давніх часів та, що вони встигли та змогли вивезти. Бо висилення з рідного села не було легке. Їхали селяни возами, на які, що могли наладували, а як розповідали мені, у цій кожній дорозі поляки навіть не хотіли їм подати склянку води. Але все ж жінки вивезли з народного одягу, що тільки вдалося забрати. А тепер з радістю віддавали мені, знаючи, що в цей спосіб це народне багатство заховається на довгі, довгі роки.

Так одна людина допомогла врятувати прецінне народне мистецтво села Угринів, деякі зразки якого датуються ще з-перед 150 років.

В часі своїх численних відвідин І. Кашубинська зібрала і вивезла до ЗСА понад 150 прецінних експонатів народного мистецтва, які саме тепер упорядковані, з відповідними поясненнями та прегарно виконаним каталогом виставлені в УМ із святочним відкриттям в неділю, 14-го вересня, залишаться там впродовж п'яти місяців та тим дають змогу усім, що не були досі на виставці, її точно оглянути.

Але, до речі, ця виставка народного одягу Угринова не є першою, як завважує її творець І. Кашубинська. Вона вже в 1971 році зробила першу, хоча розуміється не так величаву виставку в Клівленді, де постійно проживає і постійно працює в Союзі Українок Америки. Відтак мала вона там ще одну виставку „Своїх скарбів", а також відбулися ще виставки у Філядельфії, Чикаґо та інших місцевостях.

Коли питаємо нашу гостю скільки коштувало її це збирання в Польщі „загублених скарбів" Угринова, то вона, призадумуючись, відповідає, що десь біля 10,000 дол., але і цього числа вона не дуже певна, бо ж їздила не лише до Польщі, але також відвідала давній Угринів.

— Це була писанка, не село — каже із видимим зворушенням, — але його всеціло знищено, а лемки, що там тепер живуть, не мають того сантименту та не є так зв'язані із землею і традицією, як були давні мешканці. Я буду завжди тужити за давнім, моїм рідним, Угриновом. Це і причина, що я так завзято старалася позбирати всю давню спадщину того рідного села. Яка щаслива, що була тепер на відкритті виставки. Та не лише я, вчора було 15 членів моєї родини, а передусім моя сестра Стефа, що все це переживає разом зі мною.

З каталогу бачимо, що І. Кашубинська написала в ньому точні пояснення про виставлені строї, а виставку підготовляла враз із Любою Волинець цілі два роки. Відкривав її голова УМ Іван Лучечко, підкреслюючи глибоке значення збереження спадщини українського народу та дякуючи І. Кашубинській за її невсипущу працю і завзяття у зібранні таких скарбів одного українського села.

Розуміється, І. Кашубинська запевняє нас, що цілу збірку залишає для СУА, в якому від довгих років працює, раніше у ділянці куховарення, а тепер у збиранні спадщини Угринова. Збірка ця, що знайшла таке гарне приміщення в УМ, залишається однак, за її словами, у музеї.

У нашій розмові гостя, з якою нас в'яже давне спільне перебування в Українському Інституті у Перемишлі, розповідає цікаво про „свою" збірку, про те, як записувала, купуючи чи дістаючи як дарунок експонати точно від кого, коли зроблено та яка історія знахідки.

А ми слухали, та не могли надивуватися, скільки може зробити одна людина, коли має бажання та послідовність, а передусім любов до рідного народного мистецтва.

Відбудеться зустріч з новоприбулими іміґрантами

В неділю, 2-го листопада 1997 року, о год. 2-ій по полудні в ґалерійній залі Українського Освітньо-Культурного Центру відбудеться зустріч з новоприбулили іміґрантами і відвідувачами ЗСА в справі можливости одержати „зелену картку", себто право на постійне перебування в ЗСА. Згадану зустріч організує Злучений Український Американський Допомоговий Комітет (ЗУАКД)

На цій зустрічі можна буде одержати також багато інформацій, які відносяться до різних змін іміґраційного закону, який щойно почав діяти. Крім цього новоприбулі зможуть довідатися про допомогу, яку ЗУАДК може їм дати у Філядельфії.

Всі згадані інформації можна буде одержати від голови ЗУАДК д-р Лариси Кий, голови Інформаційного бюра інж. Методія Борецького і експерта іміґраційних справ правника д-ра Андрія Міхнялка.

Яким...

(Закінчення зі стор. 2)

тільки сповнена творчим духом вільна, ідейна нація високих християнських чеснот здатна змобілізувати максимальні духові і фізичні зусилля, щоби ліквідувати корупцію і грабіжницьку мафію, вивести країну з кризи, підняти її з руїну, утвердити правну цивілізовану державу та забезпечити собі і нащадкам своїм нормальне людське життя. Додамо, що тільки в здоровому національному організмі живе його здорова клітина — щаслива міцна родина.

На сучасному етапі державотворення народ наш вже розуміє, що ніхто йому не допоможе вийти з кризи, — ні „старший брат" зі Сходу, ні могутній „дядько Сем" зі Заходу, — якщо він сам собі не допоможе. Рівно ж розуміє, що Україна тоді стане українською, як найвищі владні гілки країни будуть органічними носіями української культури і духовости. Виліковується він від бездержавницької недуги та вже завтра вдихне в свою державу український дух, вложить в неї своє українське серце та воздвигне міцну, авторитетну українську Державу-Маєстат, яка займе належне їй місце в сім'ї держав передових народів Европи.

Україна непереможна, бо посідає титанічні старокиївські поклади духу, як рівно ж довгу культурну генетичну лінію від часів приналежности до антично-грецької культурної Еллади, в осередку якої стояла вільна людина.

Будьмо гордими, що ми — українці! Хай Всевишній буде разом з вільною Україною у кожну хвилину! Бог і Україна!

Добра пам'ять...

(Закінчення зі стор. 2)

танній місяць війни автор розповідає вже нібито переписане десятки раз, а все одно свіжо, по-своєму привабливо і безпосередньо.

Нелегкий шлях стелився і після війни, коли треба було засвідчувати свою особу, уникаючи інформації про те, що служив в українській Дивізії. Знайшлося і кохання в особі Ліди Сокальської, та непевні часи завадили здійснитися подружжю.

Великий смуток, а водночас і гордість, викликають розповіді Степана, односельчанина автора, який служив в УПА, втратив батька, який загинув геройською смертю, потрапив у полон до совєтів, був засуджений до смертної кари, чудом врятувався і, пройшовши через табори ДПІ, знайшов своє родинне щастя і виїхав до Австралії. Як багато характерного для всіх українців того часу в особах цих двох хлопців — Степана і Максима. Вони були вірні своїй землі, своєму народові, щиро вірили в Бога і, пройшовши, як кажуть, сім кругів пекла, вижили і врятувалися. Вижили для того, щоб розказати світові про свій улюблений і нескорений, а тепер уже вільний край — свою українську державу, про героїзм своїх друзів-націоналістів, про Господню допомогу в крайні хвилини життя, що й зробив автор, написавши цю книжку. Автор є настільки точним і відповідальним, що повважав за обов'язок подати всі дані про осіб, яких знав, куди вони поділися і де опинилися. Так само подав він і точні дати та дані про дальші події в Дивізії „Галичина", аж до звільнення усіх з полону, що сталося у вересні 1948 року, в Англії.

Документальна повість „Скитальським шляхом" не претендує на мистецьку довершеність, вона написана так просто, як людина тільки може розповідати. Але як приємно читати ці прості, короткі рядки, як погідно на душі від щирости автора, від його скромности. Він ступає крок за кроком услід за своїм життям уже не як особа, яка розповідає про себе, а як людина, яка аналізує життя зі сторони, вглядаючись у пережите добрим оком, без кривди і фальшу. Він — це пам'ять, добра пам'ять про важке і складне минуле.

Книжка „Скитальським шляхом" — безпретензійна розповідь очевидця про багато подій, які пронеслися над бойківськими Карпатами в двадцятому сторіччі. І тому вона стане добрим доповненням до історії краю.

Книжку можна набувати в автора за адресою: Mr. Maxim Walo, 10329 W. Edjewood Dr., Sun City, AZ 85351. Ціна книжки: 6.60 дол. (з пересилкою).

Хор „Журавлі" приготовляється до 25-ліття

Рік 1997 став винятковим для українського населення у Польщі — це відзначення 50-річчя горезвісної „Акції Вісла" і 25-ліття чоловічого хору „Журавлі".

Для нашого хору — це час дуже інтенсивної концертової діяльности, метою якої є відзначити обі річниці.

І так у цьому році провели ми цикл концертів у місцевостях, де проживають українці.

У січні ми відвідали Асуни, Бартошиці, Кентшин, Венґожево та Ґіжицько; в лютому — Пасленк, Ілаву, Дзєжґонь, Пєнєнжно, Ольтшин; у травні — Ліґницю, Зелену Гору, Мєндзижеч, Щецін, Валч, Білий Бір та Кошалін; у червні виступали ми на XV Фестивалі української культури в Перемишлі, а в липні взяли участь у XV Міжнародному фестивалі церковної музики в Греції, де зайняли перше місце у своїй категорії.

Завершенням ювілейного року буде врочистий ґаля-концерт, який відбудеться 9-го листопада в концертовій залі Музичної академії у Варшаві. До сьогодні наша діяльність спиралася на фінансовій допомозі Об'єднання Українців у Польщі, а також прибутках з продажу платівок, касет та „цеглинок" (грошових пожертв на фонд мистецької діяльности хору), розповсюджуваних хористами серед глядачів та симпатиків колективу. Великі кошти, пов'язані зі щомісячними пробами, на які „злітаються" хористи з усіх сторін (члени хору проживають в кільканадцяти, розкинених по цілій Польщі, місцевостях), виїздом на фестиваль до Греції, а також підготова до торжественного ґаля-концерту перевершує фінансові засоби нашого колективу.

Пам'ятаючи гаряче прийняття українською діяспорою хору „Журавлі" під час концертів у ЗСА і Канаді (1986 рік — „Журавлі" були першим українським ансамблем з-поза залізної куртини, який концертував для українців в Америці, Великобританії, Німеччині та Бельгії), звертаємось про спонзорування ґаля-концерту для відзначення 25-ліття хору „Журавлі".

Концерт цей, за присутністю представників міністерств культури України й Польщі та української амбасади у Варшаві, буде записаний телебаченням обох держав. Наші спонзори будуть проголошені під час концерту, а також поміщені у програмі концерту та на сторінках газети „Наше Слово".

Розраховуємо на вашу щедрість.

Грошові пожертви просимо надсилати на банковий рахунок: Zwazek Ukraińców w Polsce, Zarzad Glówny, Warszawa, Bank Gdanski IV O/Warszawa, Nr 10401019-5467-867876-157-17 з дoff дописк, з допискою: хор „Журавлі".

Петро Пеленський,
голова

Св. п. д-р О. Масний

У середу, 10-го вересня ц.р., помер у Клівленді д-р Омелян Масний (Мейсон).

Д-р Масний народився 11-го січня 1911 р. у селі Синевідське Сколівського повіту (Прикарпаття) у родині торгівця. Середню освіту здобув у Стрийській гімназії, а закінчив у Варшаві. Студії ветеринарної медицини почав 1938 року у Варшаві, він продовжував студії в 1941-42 роках у Львові, у 1942-44 роках у Берлінському та Лейпціґському університетах, де 1944 року отримав диплом. В 1944 році працював ветеринарем в Ополях (Сілезія), але після капітуляції Німеччини виїхав до Австрії, де працював при катедрі гематології Віденської ветеринарної академії і одержав 1946 року докторат з ветеринарної медицини. В 1946-51 роках студіював медицину в Інсбруці, де він в 1954-56 роках працював лікарем в шпиталях французької окупаційної армії. У 1956 році еміґрував до ЗСА. Після нострифікації диплому одержав право на лікарську практику в стейтах Огайо і Мейн. Він працював в шпиталях у Чикаґо і Клівленді, де від 1959 року провадив приватну лікарську практику.

Д-р Масний вийшов на емеритуру 1992 року. Його син Ріхард Андрій став лікарем 1991 року у Німеччині.

Зрезиґнував...

(Закінчення зі стор. 1)

Шенґенської угоди про вільний перехід европейських кордонів, про що тривали тяжкі переговори протягом двох років. Шенґенська зона включає Францію, Німечину, Португалію, Еспанію і країни Бенелюксу, а після Італії черга прийде на Австрію та Грецію. Угода означає скасування пашпортної контролі і запровадження єдиної візи для відвідання всіх названих країн. Й от не зважачи на таке досягнення, уряд Проді все одно не встояв.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ

Ділимося сумною вісткою з товаришками і товаришами Зальцбурзької Гімназії, що в середу 8-го жовтня 1997 р. на 63-му році життя упокоївся в Бозі.

бл. п.

ЮРКО ГОЛЮКА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 11-го жовтня 1997 р. з церкви св. Юра в Ню Йорку на цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дружині ЛЕСІ, синам АЛЕКСОВІ та АРТУРОВІ і їхнім родинам, братові ЛЕСЬКОВІ з родиною складаємо наше щире співчуття.

КОМІТЕТ ЗАЛЬЦБУРЗЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

У ВІВТОРОК, 14-ГО ЖОВТНЯ, індійську письменницю 37-річну Арундгаті Рой нагороджено англійською престижевою премією Букера за її першу захоплюючу новелю „ Бог малих речей“. Це розповідь про пару близнюків, які намагаються збагнути сенс світу, самих себе та їхньої дивної родини, що проживає у південній частині Індії. Книжку видало видавництво „Рендом Гавз“ і вона дуже швидко здобула розголос і стала міжнародним „бест селлером“. Нагорода Букера, крім престижу, уділяє понад 32,000 дол., котрою кожного року нагороджують письменника з Англії або з котроїсь країни Коммонвелту, що його або її повість видано попереднього року.

Відкриття пам'ятника жертвам Голоду 1932-33 років в Україні

Складно відбулося 20-го вересня ц.р. на кладовищі Овкридж у місті Ґошен, Індіяна, відкриття і посвячення пам'ятника жертвам Великого Голоду 1932-33 років в Україні. Панахиду відслужив Архиєпископ Всеволод у православній церкві Святої Тройці разом з православними і греко-католицькими священиками з Чикаґо і околиць північного стейту Індіяни. Щоб не було порушення правил вуличного руху, пішохідна процесія на кладовище, де взяли участь понад 150 осіб, була під охороною поліції.

Представники церков та генеральний консул України — вінки, а всі присутні при кінці програми — квіти.

Промови виголошено українською та англійською мовами: про пережите — Марія Гулевич і Ольга Гулевич-Стікел, про трагізм та майбутнє — Віктор Кирик, генеральний консул України в Чикаґо, і Ліза Луценко-Долан.

Проголошення 20-го вересня Українським Пропам'ятним Днем у стейті Індіяна губернатором Френком О'Банноном прочитав сенатор Марвін Д. Ріґсекер.

Пам'ятник жертвам Великого Голоду, який поставлено в Індіяні.

На кладовищі Овкридж, де спочивають тлінні останки декілька десятків українців і де відбулася програма, господар імпрези Григорій Погиба представив гостей.

Покривало з пам'ятника зняли посадник міста Аллан Кофман та Зіна Луценко, голова Комітету будови. Потім діти положили коло пам'ятника колоски жита; представники церков ...

Пам'ятник посвячено, а місце посипано землею з України. Прочитано молитву „Боже Великий, Єдиний“.

Зіна Луценко і Василина Верб'янська подякували всім за все та запросили присутніх до церковної залі на символічно-поминальний обід, влаштований Комітетом будови пам'ятника.

А. Луценко

Нова праця з української філології

Шанувальники української мови будуть радіти новим виданням Гарвардського університету п. з. „В честь руської мови. Мовознавча аналіза варіянту Смотрицького“. Книжка має 320 сторінок і є першою з трьох праць, що Український науковий Інститут Гарвардського Університету готує на тему українського мовознавства.

Автор нової монографії, д-р Стефан Пю, професор слов'янських мов в університеті св. Андрія в Шотляндії, досліджує попередника модерної української літературної мови, тобто т. зв. руську мову, якою було написано більшість української літератури XVI і XVII століть. На політичному рівні вона визначилась як офіційна мова Великого Князівства Литовського, до якого входили українські землі.

Американський мовознавець аналізує риси руської мови, яку вживав Мелетій Смотрицький, ієрарх, славний полеміст і чи не найбільш учений представник українського культурного відродження XVII століття. Творчість Смотрицького відома сучасному англомовному читачеві з двох томів корпусу „Гарвардської бібліотеки давнього українського письменства” — серії, що її УНІГУ видає для відзначення Тисячоліття Хрищення Руси-України. Західні вчені також мають доступ до вичерпної праці про життя Смотрицького, яку інститут видав два роки тому. Нове видання С. Пю доповнює ці раніші публікації.

Людині, яка вживає сучасну українську мову, руська мова виглядатиме як курйозна комбінація українських і білоруських елементів, як також численних запозичень з церковно-слов'янської і понад усе польської мов. Треба підкреслити, що церковно-слов'янська і польська були двома іншими мовами, уживаними українцями в XVI і XVII століттях; церковно-слов'янська вживалась в церковному письменстві, а польська знайшла широке застосування в полемічній літературі.

Аналіза автора обіймає ортографію, фонологію і граматичну систему Смотрицького, охоплюючу всі частини мови. Вслід за тим він порівнює специфічності руської мови Смотрицького і її варіянтів, якими користувалися його славні сучасники (між іншими й Іван Вишенський). Д-р Пю підкреслює, що для мови Смотрицького характеристичний високий ступень граматичних різноманітностей та словотворів і виявляє багато її рис, які випереджували модерні стандарти української і білоруської мов.

Перегляд зразків руської мови, писаних в різних частинах українських і білоруських земель Речі Посполитої, допомагає визначити міру застосування цих всіх мовних компонентів. Часами руська мова виглядає як білоруська, а в інших зразках більше, як українська, хоч з наукових досліджень ясно, що вона лише частинно базувалась на тогочасній розговірній українській і білоруській мовах. У висновку руська мова не була виключно предком сучасної української чи білоруської мови, але їхнім спільним попередником.

Наукові дослідження історичного розвитку української мови важні як передумова до здобуття повного зрозуміння історії нашої літератури та культури. Нове видання є дальшим вкладом Українського Гарварду в розвиток цієї важної галузі українознавства. У новій книжці поміщено карту Східньої Европи часів Смотрицького, багату бібліографію і загальний покажчик. Фундатором монографії став бл. п. Іван Галавай, визначний меценат Фонду Катедр Українознавства з Ню Йорку.

Книжку „В честь руської мови. Мовознавча аналіза варіянту Смотрицького” („Testament to Ruthenian. A Linguistic Analysis of the Smotruc'kyj Variant ” by Stefan M. Pugh), видану в твердій оправі (39.95 дол.), можна замовити в Ukrainian Studies Fund, Harvard University, 1583 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138. Кошт пересилки поштою — 3 дол. В бюрі Фонду Катедр Українознавства можна також набути інформації про два інші згадані нами твори Смотрицького і про монографію про його життя і творчість.

Марій Цибульський
ФКУ

КПУ...

(Закінчення зі стор. 1)

хунок „катастрофічного зубожіння людей і небувалого загострення платіжної кризи”.

Голова кримського комітету Комуністичної Партії Леонід Грач на з'їзді КПУ 11-го жовтня виступив проти включення до партійних списків КПУ для участи у виборах депутатів, які проголосували у Верховній Раді за Конституцію України. За його словами, комуністи повинні домовитися про принципи формування партійних списків. Для участи у виборах партійні списки КПУ повинні формуватися переважно реґіональними організаціями, а не центральними керівними органами.

ДОПОВНЕННЯ

В репоражі „Конвенція УАКР була предметом нарад Екзекутиви” („Свобода” ч. 191 з 7-го жовтня 1997 року) після слів на третій сторінці (продовження) „д-р Б. Шебунчак передав поквітування 500 дол. на газету у Донецькому, пропущено „500 дол. на українську школу в Криму і 500 дол. для української громади в Білорусі”. — **Ред.**

RATE	SVOBODA UNA MEMBER	SVOBODA NON-MEMBER	THE UKRAINIAN WEEKLY UNA MEMBER	THE UKRAINIAN WEEKLY NON-MEMBER
ANNUAL	75.00	100.00	40.00	60.00
SEMI-ANNUAL	40.00	60.00	25.00	35.00
QUARTERLY	22.00	33.00		